

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα 12/04/2012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αρ. Πρωτ.: 1558/45842

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ

Προς: Αποδέκτες Πίνακα Διανομής

Ταχ. Διεύθυνση : Αχαρνών 2

Κοιν: Αποδέκτες Πίνακα Διανομής

Ταχ. Κώδικας : 101 76 Αθήνα

Πληροφορίες : Α.Κορού/Α.Μπάου

Τηλέφωνο : 210-2125709/5690

Φαξ : 210- 8836020

Ηλ. Δ/νση : ka6u044@minagric.gr

ka6u045@minagric.gr

ΘΕΜΑ: «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ/ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΖΩΝΤΩΝ ΔΙΘΥΡΩΝ ΜΑΛΑΚΙΩΝ»

Σε εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 5 του ΠΔ 79/2007, σας αποστέλλουμε κατευθυντήριες οδηγίες για την κατηγοριοποίηση και την παρακολούθηση των περιοχών παραγωγής/μετεγκατάστασης Ζώντων Δίθυρων Μαλακίων (ΖΔΜ).

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ/ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΖΔΜ

Η αρμόδια κτηνιατρική αρχή υποχρεούται να καθορίζει τη γεωγραφική θέση και τα όρια των περιοχών παραγωγής και μετεγκατάστασης με ακριβείς συντεταγμένες. Όσον αφορά στον καθορισμό

των περιοχών παραγωγής και μετεγκατάστασης ΖΔΜ επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που αυτές λειτουργούν σε εποχιακή βάση (π.χ. από Νοέμβριο έως Μάρτιο, ή περίοδος Καθαρής Δευτέρας, ή περίοδος Σαρακοστής), η περίοδος λειτουργίας τους πρέπει να αναφέρεται σαφώς στην απόφαση ορισμού. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατόν κατά τη διάρκεια που η περιοχή βρίσκεται εκτός λειτουργίας, να μην εκτελείται το πρόγραμμα παρακολούθησης, υπό την προϋπόθεση ότι η εκτέλεσή του θα αρχίζει έγκαιρα τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της περιοχής.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΔΜ

Όσον αφορά στην κατηγοριοποίηση των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ αυτή γίνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 854/2004/ΕΚ, Παράρτημα ΙΙ, Κεφάλαιο Ι, Τμήμα Α. Η αρμόδια κτηνιατρική αρχή στην περιοχή αρμοδιότητας της οποίας βρίσκεται γεωγραφικά η υπό κατηγοριοποίηση περιοχή θα πρέπει να καθορίσει την γεωγραφική θέση και τα όρια της περιοχής και να κατατάξει ανάλογα με το επίπεδο περιττωματικής μόλυνσης, την περιοχή αυτή σε τρεις κατηγορίες Α, Β και Γ.

Για τα ανωτέρω θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες του συνημμένου εγχειριδίου για τον μικροβιολογικό έλεγχο των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ το οποίο έχει συνταχθεί κατόπιν συνεργασίας της Υπηρεσίας μας με το Ινστιτούτο Υγιεινής Τροφίμων του Κέντρου Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών (Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς).

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Οι κτηνιατρικές αρχές **θα πρέπει άμεσα να προβούν, σε έκδοση αποφάσεων** που να ορίζουν τα σταθερά και αντιπροσωπευτικά για κάθε περιοχή, σημεία δειγματοληψίας για:

1. τον έλεγχο για τοξινοπαραγωγό φυτοπλαγκτό στο νερό
2. τον έλεγχο για παρουσία βιοτοξινών στην σάρκα των οστράκων
3. και τον μικροβιολογικό έλεγχο στα ΖΔΜ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ή ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1. Μικροβιολογική ποιότητα των ζώντων δίθυρων μαλακίων σε σχέση με τις περιοχές παραγωγής και μετεγκατάστασης

Θα πρέπει να καταρτίζεται πρόγραμμα δειγματολημιών ΖΔΜ στη περιοχή παραγωγής (*E.coli* και *Salmonella* στη σάρκα οστρακοειδών), που να εξασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης είναι τα αντιπροσωπευτικότερα δυνατά για την εξεταζόμενη περιοχή. Η διενέργεια των ελέγχων αυτών θα πρέπει να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα (**μηνιαία βάση τουλάχιστον**) ή κατά περίπτωση εάν η συλλογή δεν πραγματοποιείται τακτικά.

Στα σχέδια δειγματοληψίας για τον έλεγχο της μικροβιολογικής ποιότητας των ζώντων δίθυρων μαλακίων **πρέπει να λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη:**

α) η πιθανή διακύμανση της περιττωματικής μόλυνσης·

β) οι παράμετροι που μελετήθηκαν από την αρμόδια αρχή στην φάση κατάταξης της περιοχής παραγωγής ή μετεγκατάστασης (πηγές ρύπανσης, ποσότητες οργανικών ρύπων, χαρακτηριστικά κυκλοφορίας ρύπων κλπ).

• **Για τα ανωτέρω θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες του συνημμένου εγχειριδίου για τον μικροβιολογικό έλεγχο των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ.**

2. Περιοδικός έλεγχος της πιθανής παρουσίας θαλασσιών βιοτοξινών στα ζώντα δίθυρα μαλάκια

Ο έλεγχος διεξάγεται αποκλειστικά από το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Θαλασσιών Βιοτοξινών (ΕΕΑΘΒ) και αφορά στον προσδιορισμό θαλασσιών βιοτοξινών των ομάδων:

- Λιπόφιλων τοξινών, συνολικά συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους ομάδων: οκαδαϊκού οξέος και δινοφυσιστοξινών (DSP), πεκτενοτοξινών, αζασπειροξέων και γεσοτοξινών.
- Παραλυτικών τοξινών (PSP).
- Αμνησιακών τοξινών (ASP).

Θα πρέπει να καταρτίζεται **πρόγραμμα δειγματοληψιών ZDM** στη περιοχή παραγωγής, που να εξασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης είναι τα **αντιπροσωπευτικότερα δυνατά για την εξεταζόμενη περιοχή**. Στα πλαίσια αυτά, οι δειγματοληψίες πρέπει να διεξάγονται αυστηρά από **σταθερά σημεία δειγματοληψίας, όπως αυτά καθορίζονται από τις κατά τόπους αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές** τα οποία και να αντιστοιχούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό με τα σημεία δειγματοληψίας θαλασσινού νερού για τον προσδιορισμό της παρουσίας των τοξικών/ δυνητικών τοξικών μικροφυκών. Υπενθυμίζεται ότι το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Θαλασσιών Βιοτοξινών (ΕΕΑΘΒ) έχει αποστείλει λεπτομερείς οδηγίες προς όλες τις συνεργαζόμενες αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές σχετικά με τον τρόπο δειγματοληψίας ZDM για τη διενέργεια εξετάσεων για παρουσία θαλασσιών βιοτοξινών με το υπ' αριθμ. 1/2-1-2009 έγγραφό του «**Οδηγίες δειγματοληψίας ζώντων διθύρων μαλακίων στα πλαίσια του προγράμματος Επιτήρησης Περιοχών ή Περιοχών Παραγωγής Διθύρων Μαλακίων για την παρουσία θαλασσιών βιοτοξινών (λιπόφιλες, PSP, ASP)**».

Υπό ομαλές συνθήκες, η διενέργεια των ελέγχων για ανάλυση τοξινών στα ZDM θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον εβδομαδιαία από κάθε σημείο δειγματοληψίας κατά τις περιόδους που επιτρέπεται η συλλογή. Η συχνότητα αυτή μπορεί να μειώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές, ή για συγκεκριμένους τύπους μαλακίων, εάν η αξιολόγηση κινδύνου για τις τοξίνες ή την εμφάνιση φυτοπλαγκτού υποδηλώνει πολύ μικρό κίνδυνο τοξικών επεισοδίων. Η εξέταση σε εβδομαδιαία βάση για το σύνολο ή για μέρος των ομάδων θαλασσιών βιοτοξινών που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης διενεργείται κατά την κρίση του ΕΕΑΘΒ, με βάση αφενός την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του εβδομαδιαίου ελέγχου για την παρουσία τοξικών/ δυνητικών τοξικών μικροφυκών στο θαλασσινό νερό που διεξάγονται από την Εργαστηριακή Μονάδα Θαλασσιών Τοξικών Μικροφυκών (ΕΜΘΤΜ) και αφετέρου το ιστορικό και την ανάλυση επικινδυνότητας για τη συγκεκριμένη περιοχή παραγωγής. Η συχνότητα πρέπει να αυξάνεται εάν η αξιολόγηση αυτή υποδηλώνει ότι δεν αρκεί η εβδομαδιαία δειγματοληψία. **Η αξιολόγηση κινδύνου πρέπει να επανεξετάζεται περιοδικώς για να εκτιμάται ο κίνδυνος εμφάνισης τοξινών στα ζώντα δίθυρα μαλάκια των περιοχών αυτών.**

Όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τα ποσοστά σώρευσης τοξινών για μια ομάδα ειδών που αναπτύσσονται στην ίδια περιοχή, το είδος με το υψηλότερο ποσοστό μπορεί να χρησιμοποιείται ως είδος-δείκτης. Με τον τρόπο αυτόν, θα επιτραπεί η εκμετάλλευση όλων των ειδών της ομάδας, εάν τα επίπεδα τοξινών στο είδος-δείκτη είναι κάτω από τα κανονιστικά όρια. Όταν τα επίπεδα τοξινών στο είδος-δείκτη υπερβαίνουν τα κανονιστικά όρια, η συλλογή των άλλων ειδών πρέπει να

επιτρέπεται μόνο εάν περαιτέρω αναλύσεις στα άλλα είδη αποδεικνύουν ότι τα επίπεδα τοξινών είναι κάτω από τα όρια.

Μέγιστα επιτρεπτά όρια θαλασσίων βιοτοξινών στη σάρκα των ΖΔΜ (σε ολόκληρο το σώμα ή χωριστά σε οποιοδήποτε εδώδιμο μέρος)

ΕΙΔΟΣ ΤΟΞΙΝΩΝ	ΟΡΙΑ
Παραλυτικές τοξίνες (PSP)	800 μικρογραμμάρια ισοδυνάμων δι-υδροχλωρικής σαξιτοξίνης ανά χιλιόγραμμο (μg STX di-HCl equivalents/kg)
Αμνησιακές τοξίνες (ASP)	20 χιλιοστόγραμμα δομοϊκού οξέος ανά χιλιόγραμμο (mg DA/kg)
Οκαδαϊκό οξύ (OA), τις δινοφυσιστοξίνες (DTX) και τις πεκτενοτοξίνες (PTX)	160 μικρογραμμάρια ισοδυνάμων οκαδαϊκού οξέος ανά χιλιόγραμμο (μg OA eq/kg)
Γεσοτοξίνες (YTX),	1 χιλιοστόγραμμα ισοδυνάμου γεσοτοξίνης ανά χιλιόγραμμο (mg YTX eq/kg)
Αζασπειροξέα (AZA)	160 μικρογραμμάρια ισοδυνάμων αζασπειροξέος ανά χιλιόγραμμο (μg AZA eq/kg)

3. Περιοδικός έλεγχος της παρουσίας τοξινοπαραγωγού πλαγκτού στο νερό των περιοχών παραγωγής και μετεγκατάστασης.

Ο έλεγχος αυτός αφορά:

1. στην αναγνώριση και
2. τον ποσοτικό προσδιορισμό της αφθονίας (κύτταρα-/λίτρο) των δυνητικά τοξινοπαραγωγών μικροφυκών

Στα σχέδια δειγματοληψίας πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη οι πιθανές διακυμάνσεις στην παρουσία φυτοπλαγκτού που έχει τη δυνατότητα παραγωγής θαλάσσιων βιοτοξινών. Τα σχέδια δειγματοληψίας πρέπει να περιλαμβάνουν περιοδικές λήψεις δειγμάτων για την ανίχνευση πιθανών μεταβολών στη σύνθεση και τη γεωγραφική κατανομή των δυνητικά τοξινοπαραγωγών μικροφυκών. Αποτελέσματα που υποδηλώνουν σώρευση τοξινών στη σάρκα των μαλακίων, με βάση τα αποτελέσματα του ΕΕΑΘΒ, πρέπει να ακολουθούνται από εντατικοποίηση των δειγματοληψιών νερού.

Τα δείγματα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικά της στήλης νερού και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την παρουσία τοξικών ειδών, καθώς και με τις πληθυσμιακές τάσεις. Εάν διαπιστωθούν οποιεσδήποτε αλλαγές στους πληθυσμούς που είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε σώρευση τοξινών, **πρέπει να αυξάνεται η συχνότητα δειγματοληψίας των μαλακίων ή να κλείνουν προληπτικά οι περιοχές έως ότου ληφθούν τα αποτελέσματα των αναλύσεων ανίχνευσης τοξινών.**

Η συχνότητα δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του φαινομένου υπό ομαλές συνθήκες πρέπει να είναι **τουλάχιστον εβδομαδιαία**. Η παραπάνω συχνότητα θα πρέπει τουλάχιστον να διπλασιάζεται σε περίοδο επαγρύπνησης και κατά την προληπτική λήψη υγειονομικών μέτρων.

Σας υπενθυμίζουμε το με αριθμό 151245/5.4.2011 έγγραφό μας, με το οποίο σας έχουν διαβιβασθεί οδηγίες από την Εργαστηριακή Μονάδα Θαλάσσιων Τοξικών Μικροφυκών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΕΜΘΤΜ-ΑΠΘ) που αφορούν τον απαιτούμενο τρόπο πραγματοποίησης των δειγματοληψιών και αποστολής δειγμάτων νερού. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η αναγκαιότητα λήψης δειγμάτων μακρόφυτων (μακροφύκη ή θαλάσσια φανερόγαμα) κατά τη θερινή και τη φθινοπωρινή περίοδο προκειμένου να παρακολουθούνται οι πληθυσμοί των δυνητικά τοξικών βενθικών μικροφυκών.

4. Έλεγχος χημικών προσμείξεων

Τα σχέδια δειγματοληψίας για τον έλεγχο της παρουσίας χημικών προσμείξεων στα ΖΔΜ πρέπει να καθιστούν δυνατή την ανίχνευση τυχόν υπέρβασης των επιπέδων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006. Οι έλεγχοι θα πρέπει διενεργούνται τουλάχιστον σε **εξαμηνιαία βάση**.

ΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

➤ Για υπερβάσεις των μικροβιολογικών ορίων, αναλόγως της κατηγορίας της περιοχής παραγωγής ΖΔΜ, θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες του συνημμένου εγχειριδίου για τον μικροβιολογικό έλεγχο των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ.

➤ Όταν η αρμόδια αρχή κλείσει μια περιοχή παραγωγής, λόγω παρουσίας τοξινοπαραγωγού φυτοπλαγκτού ή υπερβολικών επιπέδων τοξινών στα μαλάκια, απαιτούνται τουλάχιστον δύο διαδοχικά αποτελέσματα κάτω από το κανονιστικό όριο με διαφορά τουλάχιστον 48 ωρών για να ανοίξει εκ νέου. Η αρμόδια αρχή μπορεί να λαμβάνει υπόψη πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις του φυτοπλαγκτού κατά τη λήψη της απόφασης αυτής.

Όταν υπάρχουν στοιχεία/δεδομένα σχετικά με τη δυναμική της τοξικότητας των διθύρων μαλακίων μιας συγκεκριμένης περιοχής, και εάν υπάρχουν πρόσφατα στοιχεία σχετικά με τη μείωση των τάσεων της τοξικότητας, η αρμόδια αρχή μπορεί να αποφασίσει το εκ νέου άνοιγμα μιας περιοχής, για την οποία τα αποτελέσματα από μία και μόνο δειγματοληψία είναι κάτω από το κανονιστικό όριο.

Σύμφωνα με την μέχρι τώρα εμπειρία μας και λαμβάνοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις του Εθνικού Εργαστηρίου Αναφοράς Θαλάσσιων Βιοτοξινών (ΕΑΑΘΒ) και της Εργαστηριακής Μονάδας Θαλάσσιων Τοξικών Μικροφυκών του ΑΠΘ (ΕΜΘΤΜ-ΑΠΘ) αναφορικά με τον έλεγχο της παρουσίας τοξινοπαραγωγού πλαγκτού στο νερό στις περιοχές παραγωγής και μετεγκατάστασης ισχύουν τα εξής:

Κατάσταση Επαγρύπνησης κατά την οποία αυξάνεται η συχνότητα δειγματοληψίας θεωρείται ότι ισχύει:

- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή παραλυτικών τοξινών (PSP) υπερβαίνει τα 500 κύτταρα / λίτρο
- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών *Pseudo-nitzschia* που ενοχοποιούνται για παραγωγή αμνησιακών τοξινών (ASP) υπερβαίνει τα 50.000 κύτταρα / λίτρο

- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή λιπόφιλων τοξινών υπερβαίνει τα 200 κύτταρα / λίτρο και
- σε περίπτωση αναγνώρισης από την ΕΜΘΤΜ και άλλων δυνητικά τοξινοπαραγωγών ειδών μικροφυκών από τα έως σήμερα ταυτοποιηθέντα είδη στις περιοχές μας ή μικροφυκών που δυνητικά παράγουν τοξίνες οι οποίες δεν κατατάσσονται στις ανωτέρω κατηγορίες (πχ βενθικά είδη του γένους *Ostreopsis*).

Προληπτική λήψη υγειονομικών μέτρων κατά την **πρώτη** υπέρβαση του ορίου των 200.000 κύτταρων -/ -λίτρο των ειδών *Pseudo-nitzschia* και **άμεση άρση** των μέτρων με την έκδοση από το ΕΑΑΘΒ αρνητικού αποτελέσματος χαμηλότερου των 5 χιλιοστόγραμμαμωv δομοϊκού οξέος ανά χιλιόγραμμο ιστού οστρακοειδών (mg/kg) με τη χημική μέθοδο HPLC-UV-DAD. Συνέχιση της παρακολούθησης του φαινομένου με εντατικοποίηση των δειγματοληψιών και εξέταση του 2^{ου} δείγματος/εβδομαδιαίως μόνο για τις τοξίνες του τύπου ASP και διατήρηση ανοικτής της περιοχής παραγωγής εφόσον δεν υφίσταται υπέρβαση των 5 mg δομοϊκού οξέος /kg ιστού οστρακοειδών.

Λήψη υγειονομικών μέτρων με βάση τα αποτελέσματα των αναλύσεων για τοξινοπαραγωγό φυτοπλαγκτόν

- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή παραλυτικής τοξίνης (PSP) υπερβαίνει τα 1×10^3 κύτταρα -/ -λίτρο
- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών *Pseudo-nitzschia* που ενοχοποιούνται για παραγωγή αμνησιακής τοξίνης (ASP) υπερβαίνει τα 2×10^5 κύτταρα -/ -λίτρο σε συνδυασμό με υπέρβαση της συγκέντρωσης των 5 mg δομοϊκού οξέος /kg ιστού οστρακοειδών.

Συνέχιση της παρακολούθησης του φαινομένου με εντατικοποίηση των δειγματοληψιών και εξέταση και 2^{ου} δείγματος/εβδομαδιαίως μόνο για τις τοξίνες ASP. **Άμεση άρση** των μέτρων αυτών εφόσον οι συγκεντρώσεις δομοϊκού οξέος στη σάρκα των ΖΔΜ μειωθούν σε επίπεδα χαμηλότερα των 5 mg/kg και με ταυτόχρονη πτωτική τάση των συγκεντρώσεων των κυττάρων/λίτρο των ειδών της ομάδας *Pseudo-nitzschia*.

- όταν ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή λιπόφιλων τοξινών υπερβαίνει τα 1×10^3 κύτταρα -/ -λίτρο.

Επισημαίνεται η αναγκαιότητα επικαιροποίησης και εναρμόνισης του κειμένου των αποφάσεων λήψης και άρσης υγειονομικών μέτρων που εκδίδονται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές σχετικά

με την επιτήρηση για παρουσία θαλασσιών βιοτοξινών, ώστε να συμπεριλαμβάνονται **λεπτομερή και επαρκή στοιχεία** σχετικά με τη φύση (προληπτική ή κατασταλτική) και την ακριβή αιτιολογία των υγειονομικών μέτρων που λαμβάνονται ή αίρονται. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής σημεία τα οποία πρέπει να αναγράφονται **σαφώς** στο κείμενο της απόφασης:

- Εάν πρόκειται για προληπτική λήψη μέτρων (λόγω υπέρβασης των ορίων αφθονίας δυνητικώς τοξικών μικροφυκών στο νερό) ή για λήψη μέτρων λόγω πραγματικής παρουσίας θαλασσιών βιοτοξινών (κατασταλτικά). Η αναγραφή της αιτιολογίας αυτής έχει ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση **πρώτης** υπέρβασης του ορίου των 2×10^5 κυττάρων $-/-$ λίτρο των ειδών της ομάδας *Pseudo-nitzschia* δεδομένου ότι η φύση αυτής της λήψης μέτρων είναι εντελώς προληπτική και προσωρινή έως την έκδοση από το ΕΑΑΘΒ αρνητικού αποτελέσματος χαμηλότερου των 5 χιλιοστόγραμμαμωv δομοϊκού οξέος ανά χιλιόγραμμο (mg/kg) στη σάρκα των ΖΔΜ με τη χημική μέθοδο HPLC-UV-DAD και η οποία θα οδηγεί σε άμεση άρση των μέτρων σύμφωνα με τα προαναφερθέντα..
- Η ευρεθείσα αριθμητική τιμή αφθονίας δυνητικώς τοξικών μικροφυκών που οδηγεί στη σχετική λήψη ή άρση μέτρων, ώστε να αποτελεί στοιχείο πληροφόρησης για τους παραλήπτες των σχετικών αποφάσεων.
- Το ακριβές σημείο δειγματοληψίας στο οποίο σημειώθηκε η απόκλιση από τα καθορισμένα όρια, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση περιοχών παραγωγής που περιλαμβάνουν περισσότερα του ενός σημεία δειγματοληψίας.
- Η αναλυτική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την εξαγωγή του αποτελέσματος που σχετίζεται με την έκδοση της απόφασης.

Τέλος, σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία από τα αποτελέσματα των ελέγχων για την παρουσία θαλασσιών βιοτοξινών κρίνεται ότι ενδέχεται η επικείμενη εμφάνιση οποιουδήποτε προβλήματος σχετικού με τη δημόσια υγεία (π.χ. οριακά αρνητικά αποτελέσματα, πρώιμες ενδείξεις εμφάνισης τοξικότητας, παρουσία άλλων τοξινών εκτός αυτών που αναφέρονται στον Καν. 853/2004) το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Θαλάσσιων Βιοτοξινών (ΕΕΑΘΒ) προβαίνει σε λεπτομερή ενημέρωση της αρμόδιας περιφερειακής αρχής ή/και του ΥΠΑΑΤ ώστε να αποφασιστεί ο ορθότερος τρόπος διαχείρισης του προβλήματος και να λαμβάνονται έγκαιρα τα κατά περίπτωση δέοντα μέτρα.

Διακίνηση ΖΔΜ – έγγραφα καταγραφής

Τα βιβλία που περιέχουν τα έγγραφα καταγραφής για την διακίνηση των ΖΔΜ θα πρέπει να θεωρούνται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές. Οι τελευταίες θα πρέπει επίσης να τηρούν μητρώο στο οποίο να αναφέρεται το όνομα των ατόμων στα οποία έχουν χορηγηθεί τα βιβλία αυτά καθώς επίσης και η ημερομηνία χορήγησης και θεώρησής τους.

Για τον έλεγχο της καταγωγής, προέλευσης και προορισμού των ζώντων δίθυρων μαλακίων θα πρέπει να γίνεται έλεγχος των εγγράφων καταγραφής από την αρμόδια κτηνιατρική αρχή ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που τα ΖΔΜ διακινούνται σε περιοχή διαφορετική από την περιοχή παραγωγής τους.

Για το σκοπό αυτό οι αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες, θα πρέπει να συλλέγουν σε εβδομαδιαία βάση αντίγραφα από όλα τα έγγραφα καταγραφής με τα οποία πραγματοποιείται η διακίνηση οστρακοειδών, ελέγχοντας εάν η διακίνηση των εν λόγω προϊόντων συμπίπτει με χρονική περίοδο, κατά την οποία η περιοχή παραγωγής ΖΔΜ από την οποία προέρχονταν τα εν λόγω προϊόντα ήταν ανοικτή.

Παράλληλα κατά τον επίσημο έλεγχο στις εγκαταστάσεις αποστολής, καθαρισμού και αποκελύφωσης οστρακοειδών θα πρέπει να γίνεται επαλήθευση των ποσοτήτων που λαμβάνει μια εγκατάσταση μια συγκεκριμένη ημέρα από μια περιοχή, με αυτές που δηλώνονται στα έγγραφα καταγραφής.

Τα έγγραφα καταγραφής που συγκεντρώνονται σε εβδομαδιαία βάση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές στις οποίες υπάρχουν περιοχές παραγωγής ΖΔΜ, θα πρέπει να κοινοποιούνται άμεσα σε όλες τις κτηνιατρικές αρχές στην αρμοδιότητα των οποίων υπάρχουν Κέντρα Καθαρισμού/Αποστολής/Αποκελύφωσης Οστρακοειδών.

Υπενθυμίζεται ότι το **έγγραφο καταγραφής θα πρέπει να συμπληρώνεται** και να υπογράφεται από τον έμπορο-παραγωγό οστρακοειδών (μυδοκαλλιεργητή-οστρακοαλιέα) **την ημέρα που τα εν λόγω προϊόντα εξέρχονται από τη θάλασσα προκειμένου να διακινηθούν.**

Επικοινωνία

Τα στοιχεία που αφορούν την κατηγοριοποίηση και το πρόγραμμα ελέγχου στις περιοχές παραγωγής ΖΔΜ και συγκεκριμένα: οι κατηγοριοποιημένες περιοχές, το είδος κατηγοριοποίησής τους, τα γεωγραφικά όρια (χάρτες) των περιοχών παραγωγής/μετεγκατάστασης καθώς και τα προγράμματα δειγματοληψίας (αριθμός δειγμάτων, γεωγραφική κατανομή και συχνότητα δειγματοληψιών) και οι

αποφάσεις μετά από την παρακολούθηση των περιοχών, θα πρέπει να κοινοποιούνται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές των Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (Λιμενικές αρχές, σύλλογοι οστρακοαλιέων/μυδοκαλλιεργητών, επιχειρήσεις χειρισμού οστρακοειδών, κτηνιατρικές αρχές) και στη Δ/ση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας της Γενικής Δ/σης Κτηνιατρικής, του ΥΠΑΑΤ, για να αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο του ΥΠΑΑΤ.

Ειδικότερα αναφορικά με τα εργαστηριακά αποτελέσματα και τις αποφάσεις λήψης και άρσης μέτρων για τις περιοχές παραγωγής:

➤ **Όλες οι εργαστηριακές εξετάσεις που οδηγούν σε λήψη μέτρων για τις περιοχές παραγωγής θα πρέπει ΑΜΕΣΑ με fax να κοινοποιούνται από τα αρμόδια εργαστήρια επίσημου ελέγχου:**

-στις αρμόδιες Δ/σεις και Τμήματα Κτηνιατρικής

-στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ

➤ **Όλες οι αποφάσεις λήψης και άρσης μέτρων που εκδίδονται από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές για τις περιοχές παραγωγής ΖΔΜ θα πρέπει να κοινοποιούνται άμεσα με φαξ και ταχυδρομικά:**

-σε όλες τις αρμόδιες Δ/σεις και Τμήματα Κτηνιατρικής πλησίον των περιοχών για τις οποίες έχουν ληφθεί μέτρα

-σε όλες τις αρμόδιες Δ/σεις, Τμήματα Κτηνιατρικής, Αγροτικά Κτηνιατρεία στην αρμοδιότητα των οποίων υπάρχουν εγκαταστάσεις αποστολής, καθαρισμού και αποκελύφωσης ΖΔΜ

-στις αρμόδιες λιμενικές αρχές, Δ/σεις Αλιείας και στις Δ/σεις Δημόσιας Υγείας

-στις εγκαταστάσεις αποστολής, καθαρισμού και αποκελύφωσης ΖΔΜ που δέχονται προϊόντα από τις περιοχές αυτές

-στους συλλόγους/συνδέσμους μυδοκαλλιεργητών και οστρακοαλιέων

-στα αρμόδια εργαστήρια

-στην Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ η οποία θα τις αναρτά στο δικτυακό τόπο του ΥΠΑΑΤ

Παρακαλούνται οι κτηνιατρικές αρχές εφόσον δεν διαθέτουν ήδη, να διαμορφώσουν ηλεκτρονική ή έντυπη βάση δεδομένων με την διαδικασία της παρακολούθησης των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ (ημέρα δειγματοληψίας -ανάλογα με το είδος εξέτασης-, λήψη εργαστηριακού αποτελέσματος- ανάλογα με την εξέταση-, λήψη και άρση μέτρων-ανάλογα με την αιτία-), **το οποίο και να κοινοποιούν ηλεκτρονικά ή ταχυδρομικά στη Δ/νση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ σε εξαμηνιαία βάση.**

Ενέργειες μετά την έκδοση αποφάσεων για τις περιοχές παραγωγής ΖΔΜ

Ο επίσημος έλεγχος θα πρέπει να περιλαμβάνει επιτόπιους ελέγχους στις παράκτιες περιοχές των Περιοχών Παραγωγής ΖΔΜ, ενώ επιπρόσθετα θα πρέπει οι αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές να ζητούν άμεση έγγραφη ενημέρωση από τις λιμενικές αρχές (στις οποίες κοινοποιούνται οι λήψεις μέτρων για τις περιοχές) για διακίνηση οστρακοειδών από κλειστές περιοχές παραγωγής.

Τονίζεται η αναγκαιότητα της αυστηρής τήρησης της συχνότητας των επισήμων ελέγχων στις εγκαταστάσεις αποστολής, καθαρισμού και αποκελύφωσης οστρακοειδών και στην αγορά, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι δεν διακινούνται ΖΔΜ από περιοχές παραγωγής για τις οποίες έχουν ληφθεί περιοριστικά μέτρα.

Στις αποφάσεις για την λήψη μέτρων σε μια περιοχή, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ανάκληση/απόσυρση προϊόντων που διακινήθηκαν από την περιοχή αυτή, όχι μόνο από την ημέρα έκδοσης της απόφασης για την λήψη μέτρων, αλλά από την ημέρα της δειγματοληψίας στην εν λόγω περιοχή παραγωγής.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

α/α

ΕΛΕΝΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

Συνημμένα : Εγχειρίδιο για τον μικροβιολογικό έλεγχο των περιοχών παραγωγής ΖΔΜ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Περιφέρειες

Διευθύνσεις Κτηνιατρικής

1. Κεντρικής Μακεδονίας
2. Αττικής
3. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
4. Στερεάς Ελλάδας & Ευβοίας
5. Βορείου Αιγαίου
6. Ηπείρου
7. Δυτικής Ελλάδας

Περιφερειακές Ενότητες,

Τμήματα Κτηνιατρικής –έδρες τους-

1. Καβάλας
2. Περίας
3. Πειραιώς
4. Φθιώτιδας
5. Ημαθίας
6. Θεσσαλονίκης
7. Ευβοίας
8. Δυτικής Αττικής
9. Ανατολικής Αττικής
10. Χαλκιδικής
11. Λέσβου
12. Ξάνθης

13. Έβρου
14. Θεσπρωτίας
15. Πρέβεζας
16. Ροδόπης
17. Σερρών
18. Αιτωλοακαρνανίας

- Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών

Ινστιτούτο Υγιεινής Τροφίμων (Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς)

Νεαπόλεως 25, ΤΚ 15310 Αγία Παρασκευή

-Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Θεσσαλονίκης

Ινστιτούτο Υγιεινής τροφίμων

Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Βιοτοξινών

Λήμνου 3Α, ΤΚ 54627 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

- Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Θεσσαλονίκης

Ινστιτούτο Υγιεινής τροφίμων

Τμήμα Ελέγχου Καταλοίπων Τροφίμων Ζ.Π.

Λήμνου 3Α, ΤΚ 54627 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

- Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Θεσσαλονίκης
Ινστιτούτο Υγιεινής τροφίμων, Εργαστήριο Προϊόντων Αλιείας
26^ης Οκτωβρίου 80, ΤΚ 54627 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

- Εργαστήριο Βοτανικής, Τμήμα Βιολογίας Α.Π.Θ. (υπόψη κ. Αλυγιζάκη και κ. Αρσενάκη)

- Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών
Ινστιτούτο Υγιεινής Τροφίμων
Εργαστήριο Ελέγχου Καταλοίπων Ζ.Π.
Νεαπόλεως 25, Αγία Παρασκευή ΤΚ 15310 ΑΘΗΝΑ

- Κτηνιατρικό Εργαστήριο Καβάλας
Σταυρός Αμυγδαλεώνα, ΤΚ 640 12, ΚΑΒΑΛΑ

- Κτηνιατρικό Εργαστήριο Κομοτηνής
70 χλμ. Κομοτηνής - Ξάνθης, ΤΚ 691 00, ΚΟΜΟΤΗΝΗ

ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- Γραφείο Υπουργού κ Κ. Σκανδαλίδη
- Γραφείο Υφυπουργού κ Ι Δριβελέγκα
- Γραφείο Γεν. Γραμματέα κ Γ. Κανελλόπουλου

- Γραφείο Γεν. Γραμματέως κ Γ. Μπαζώτη

- Τμήμα Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων, Δ/ση ΚΔΥ -στο Υπουργείο-

- Δ/ση Υγείας των Ζώων, Τμήμα Γ΄ -στο Υπουργείο-

- Δ/ση Κτηνιατρικής Επιθεώρησης και Ελέγχου -στο Υπουργείο-

- Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας
Γενική Διεύθυνση Αλιείας
Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών & Εσωτερικών Υδάτων

- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος
Δ/ση Αλιείας